

Η πράξις της διευθύνσεως προϋποθέτει όμως πρακτική εξάσκηση στις κινήσεις των χειρών μέσω των οποίων μπορεί ν' αρχίσει το εκάστοτε παίξιμο της ορχήστρας — κι εδώ ο μαέστρος και η ορχήστρα παραμένουν χωρισμένοι ο ένας από τον άλλο, το καλλιτεχνικό γεγονός ολοκληρώνεται σε μια υπερβατική σφαίρα. Αυτή η αναγνώριση του περιορισμού του μαέστρου στην ισχυρότερη ανθρώπινη δύναμη, την πνευματική, δείχνει σε βάθος πόσο ξεχωριστή είναι η άσκηση της τέχνης του. Δίνει ταυτοχρόνως εξήγηση για το ύψος της ανθρώπινης-καλλιτεχνικής ποιότητας η οποία πρέπει να τείνει ως βασική απαίτηση για τους πραγματικούς μαέστρους.

Η μουσική ως η πνευματικότερη τέχνη

Το κύριο κακό της σημερινής μουσικής πράξεως έγκειται στην ελλιπή δύναμη φαντασίας των καλλιτεχνών: ο μουσικός εξοικειώνεται με το όργανο που παίζει αλλά όχι με το έργο που θα εκτελέσει. Η τεχνική του οργάνου έχει αποβεί αυτοσκοπός, του απορροφά ολόκληρη την αφοσίωση· ο μουσικός όμως δεν ξέρει την τεχνική του έργου. Ακόμη λιγότερα ξέρει για τις οργανωτικές αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται το έργο ως πνευματικός οργανισμός.

Η μουσική είναι η πνευματικότερη τέχνη. Στην αρχή της μεγίστης της ακμής βρίσκεται η υπερνίκηση της ύλης! Πράξη ιστορική, το σύστημα των συγκεκριμένων ημιτονίων, έθεσε μια ανθρώπινη ταξινόμηση, ένα πνευματικό νόμο στην απεριόριστη ποικιλία του υλικού. Εκείνο που το επιζητούσαν ματαίως εννέα αιώνες, την ταξινόμηση των φθόγγων, τον κεντρικό μορφολογικό νόμο της μουσικής, προέκυψε κατ' ανάγκην από τη νέα καλλιτεχνική προδιαγραφή —το πιο φευδαλό υλικό είχε συλληφθεί αποδεδειγμένα από το πνεύμα!

Το μυστικό της τέχνης είναι το μυστικό της προσωπικότητας της οποίας οι απειρες όψεις δεν επιδέχονται μέτρηση. Είναι όμως εύκολη η αντίληψη του καλλιτεχνικού υ-

Ακού. Δεν υπάρχουν μυστικά στους φθόγγους σαν εκείνα που υπάρχουν στον άνθρωπο και τον οργανισμό του· η μουσική εξελίσσεται σύμφωνα με ανθρώπινους νόμους, παριστάνει ανθρώπινες διατάξεις. Οι φθόγγοι και οι σχέσεις τους μπορούν να υπολογισθούν, έχουν μετρήσιμες, μενοσημαντες τιμές. Η καλή μουσική και οι καλοί μουσικοί αλληλοκατανοούνται χωρίς βοηθητικά μέσα — χωρίς σημεία των χρωματισμών και της φραστικής (Frasierung), του tempo, της εκφράσεως και της ρυθμικής αγωγής.

Αλλά ο πιο δεσποτικός καλλιτέχνης, ο κυρίαρχος των τόνων, τα βγάξει πέρα ευχάριστα χωρίς τη δεξιότεχνητά του: αντί να παρατηρήσει από μόνος του την τέχνη του, εκείνος μάθαινει εμπέσως έργα της μουσικής αλλοιωμένα μέσω του οργάνου το οποίο παίζει, παραμορφωμένα από τις ελλείψεις των τεχνικών-οργανικών δυνατοτήτων του.

Ο μαέστρος υλοποιεί τις ιδανικές νοητικές παραστάσεις του

Ο μαέστρος πρέπει ν' ακούει με τη φαντασία του το έργο τόσο τέλεια, όσο ηχούσε και στο δημιουργό του. Ο δημιουργικός άνθρωπος διαμορφώνει από τον αμέτρητο πλούτο του πνεύματος, ακούει νέες αποχρώσεις του ήχου, παρατηρεί εκ νέου το υλικό· οι φθόγγοι αποκτούν το χαρακτηρισμό της προσωπικότητας.

Η πιο ζωντανή περιοχή των τόνων είναι όμως το τραγούδι —το τραγούδι υπάρχει μόνο στον άνθρωπο· η φαντασία του μαέστρου πρέπει να είναι τέλειο εσωτερικό τραγούδι. Έτσι ξει εντός του το έργο, με τον αρχικό του φωτισμό χωρίς παραμορφώσεις από το υλικό μέσω του οποίου παρουσιάζεται, και τότε ο μαέστρος είναι άξιος για τη μαγεία της διευθύνσεως.

Διευθύνειν σημαίνει: εκείνο που ακούγεται εσωτερικά τέλεια, να γίνει ακουστό μέσω της ύλης εξίσου τέλεια. Οι τόνοι πρέπει να υποταχθούν, η διεύθυνση είναι η διαμόρφωση τους· το πιο ευαίσθητο, το αποτελούμενο από τα πιο διαφορετικά μέλη, το πιο ανεξάντλητο όργανο, το μέλο-